

SXEDIO.F78

22.11.1950: ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ. ΑΡΧΙΖΕΙ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΕΝΩ ΕΠΕΚΑΘΑΡΙΖΕΙ ΟΤΙ ΤΑΣΣΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΩΣ ΦΙΛΟΠΟΛΕΜΗΣ

Σε αντίθεση με τους άλλους δύο Αρχιεπισκόπους, Λεόντιο και Μακάριο Β, ο Μακάριος Γ ήταν και νέος και είχε πολύ καλή υγεία.

Από την άλλη ο Μακάριος από τους πρώτους μήνες της Αρχιεπισκοπείας του δοκίμασε τη δύναμη του και πέτυχε να εκλέξει νέους Μητροπολίτες τον Κιτίου Ανθιμο και τον Πάφου Φώτιο, και αυτή η γεύση της δύναμης που έδινε στον εκάστοτε Αρχιεπίσκοπο ο ρόλος της Εθναρχίας, θα αποτελούσε και στο μέλλον οδηγό του, σαν θα ήθελε να προωθήσει οποιοδήποτε ζήτημα.

Από την άλλη, τα συνθήματα του ΑΚΕΛ και της αριστερής παράταξης γενικότερα την εποχή αυτή φαίνεται ότι τον συγκινούσαν ή εφάρμοσε τέτοια πολιτική ώστε να την εξουδετερώσει παίρνοντας τα συνθήματά της.

Ο Μακάριος Γ ήταν ο άνθρωπος που ουσιαστικά είχε κάμει πράξη το σύνθημα για ενωτικό δημοψήφισμα και σαν το πέτυχε, με τη συμμετοχή όλου του λαού, ανεξάρτητα του αν υπήρξε ή όχι συνεργασία με τους Κομμουνιστές, είδε ότι θα μπορούσε να εξουδετερώσει το ΑΚΕΛ και να δημιουργήσει μια πραγματική Εθναρχία, επικεφαλής του λαού, η οποία, ωστόσο, να μη ξεφεύγει από τις αρχές της Δύσης.

Ο Μακάριος ήταν μόλις **36** χρόνων. Είχε δώσει την υπόσχεση ότι θα ενέτεινε τον ενωτικό αγώνα και θα συνέχιζε την πολιτική τόσο των προκατόχων του Αρχιεπισκόπων όσο και του ΑΚΕΛ, αλλά μόνος του και χωρίς τη συνεργασία με τους Κομμουνιστές, παρά μόνο όπου τον βόλευε.

Νέος επίσης στον πολιτικό στίβο της Κύπρου

αποφάσισε να στηρίζεται στους παλαιοπολιτικούς όσο τους χρειαζόταν και να δημιουργήσει νέες δυνάμεις, κυρίως στη νεολαία, σε ένα ειρηνικό, όπως πίστευε αγώνα, χωρίς όμως να αποκλείει την πιθανότητα δυναμικής εξέγερσης εναντίον των αποικιοκρατών.

Έτσι αναδιοργάνωσε το Εθναρχικό του Συμβούλιο και σαν αντικομμουνιστής που ήταν απέκλεισε την Αριστερά από αυτό, αλλά δεν τήρησε την ίδια στάση έναντι της, όπως ο προκάτοχος του Μακάριος Β. Αντίθετα άρχισε επαφές με αυτή έστω και αν στις δημόσιες ομιλίες του συνέχιζε να βάλλει εναντίον της κομμουνιστικής κοσμοθεωρίας που πρόσβευε.

Ο νέος Αρχιεπίσκοπος άρχισε τη σταδιοδρομία του με εγκύκλιο στον κυπριακό λαό στις **23 Οκτωβρίου 1950** με την οποία τον καλούσε να παραμείνει πιστός στον ενωτικό αγώνα:

" Επί πάσιν υπομιμνήσκοντες πάντας υμάς το πρός την ξενοκρατούμενην ιδιαιτέραν υμών πατρίδα ιερώτατον και ύψιστον καθήκον προτρεπόμεθα πάντας υμάς όπως μένητε σταθερώς προσηλωμένοι εις την εθνικήν αξίωσιν της ελευθέρας Μητρός Ελλάδος και όπως στοιχήτε εν πάσι τοις οδηγίαις και ταις υποδείξει της Εθναρχίας Κύπρου, βέβαιοι ότι εις τέλος του Θεού θα εκνικήσει βοήθεια το δίκαιον".

Την επομένη με την ευκαιρία της επετείου της ίδρυσης του ΟΗΕ ο Αρχιεπίσκοπος με επιστολή-τηλεγράφημά στο Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Τρύγκβε Λη εξέφρασε την ελπίδα ότι ο ΟΗΕ δεν θα ξεχνούσε τον Κυπριακό λαό και την επιδίωξη του για ένωση με την Ελλάδα:

"Επί τη χθεσινή επετείω ιδρύσεως ΟΗΕ ευχόμεθα εκ μέρους ελληνικού Κυπριακού λαού πάσαν από Θεού ενίσχυσιν ίνα ανταποκριθή εις προσδοκίας ελευθέρων ανθρώπων καθιστάμενος όργανον ειρήνης, δικαιοσύνης, ελευθερίας, Πεποίθαμεν ότι ΟΗΕ μεταβάλλει εις πραγματικότητα επαγγελίας ελευθέρων δημοκρατικών εθνών περί αυτοδιαθέσεως λαών, συντελών ταχείαν απόδοσιν και ελληνικωτάτης Κύπρου εις Μητέρα Ελλάδα, συμφώνως θελήσει λαού,

αείποτε εκδηλωθείση και διατρανωθείση διά δημοψηφίσματος **15ης** Ιανουαρίου, ότε συντριπτική πλειοψηφία ηξίωσεν ένωσιν. Παραγνώρισις βασικών αρχών ελευθερίας καταθλίβει ιστορικών φιλελεύθερον λαόν Κύπρου, μειώνει κύρος Οργανισμού, καθιστά έργον αυτού άκαρπον".

Ο Μακάριος ήθελε να ξεκαθαρίσει μια για πάντα ότι άλλη γραμμή από τη γραμμή της ένωσης δεν υπήρχε για τον Κυπριακό λαό κι έτσι σε κάθε ευκαιρία δεν παρέλειπε να το τονίζει.

Στις **28** Οκτωβρίου **1951**, σε γιορτασμό για τη επέτειο του ΟΧΙ του **1940** επανέλαβε:

" Ας ανανεώσωμεν σήμερα τους όρκους μας και την αιωνίαν πίστιν μας εις την ελληνικήν Μητέρα και ας της στείλωμεν το μήνυμα πως πιστοί μέχρι θανάτου θα παραμείνωμεν εις Εκείνην και πως "αν το πολύπαθο κορμί της Κύπρου, τ' αυλακώσαν μαύρης σκλαβιάς ρυτίδες, η ελληνική ψυχή δεν έσβυσε και ζη πάντα και θα ζη".

Στις **5** Νοεμβρίου, με την ευκαιρία της προσάρτησης της Κύπρου στην αγγλική αυτοκρατορία (**5.11.1914**) οι Αγγλοι πήραν μια "γεύση" από την πολιτική του νέου Αρχιεπισκόπου και την τακτική που θα ακολουθούσε έναντι τους.

Με εγκύκλιο του προς τον Κυπριακό λαό κήρυσσε την **5η** Νοεμβρίου σαν μέρα πένθους και τον κάλεσε να αναρτήσει τις σημαίες μεσίστιες:

"Ελληνικέ Κυπριακέ λαέ,

Προ **36** ακριβώς ετών, την **5ην** Νοεμβρίου του **1914**, ετερματίζετο εν παράνομον καθεστώς, διά να ακολουθήση μία ανίερος πράξις. Κατ' αυτήν ηκυρούτο και παρεγράφετο εν επαίσχυντον συμβόλαιον αγοραπωλησίας διά του οποίου, δίκην ανδραπόδου, ο Κυπριακός λαός μετεβιβάζετο από τας χείρας ενός σκληρού κατακτητού εις μίαν Μεγάλην Δύναμιν, την Αγγλίαν έναντι χιλιάδων τινών λιρών, πληρωτέων κατ' έτος ως αποζημίωσιν και προερχομένων εκ του ιδρώτος και του αίματος αυτού τούτου του λαού, ηκυρούτο και παρεγράφετο διότι ο έτερος των συμβληθέντων, η

Οθωμανική Αυτοκρατορία, συνετάχθη, κατά την έναρξιν του πρώτου παγκοσμίου πολέμου μετά των εχθρών της Αγγλίας. Η νήσος ημών έπαυε να θεωρήται ως διατελούσα υπό προσωρινήν εκχώρησιν προς την Αγγλίαν παρά της Τουρκίας και προσηρτάτο ως αποικία εις το αγγλικόν αυτοκρατορικόν στέμμα.

Ο Ελληνικός Κυπριακός λαός είχε βεβαίως λόγους να νοσταλγή την τουρκικήν τυραννίδα και δεν εθλίβη, διότι και η ελαχίστη σκιά της τουρκικής επικυριαρχίας εξέλιπεν εκ του Κυπριακού ορίζοντος. Αλλα και έντονος υπήρξεν η διαμαρτυρία του διότι διά της μεταπολιτεύσεως αυτής παρετείνετο υπό νέαν μορφήν το δουλικόν καθεστώς του. Υπέδειξεν εις τον νέον Κυρίαρχον, τον οποίον προς στιγμήν ενόμισεν ως τον αρχιτέκτονα της γέφυρας διά την ένωσιν της Κύπρου με την Ελλάδα, ότι η μόνη δικαία, φυσική και αξιοπρεπής διενέργεια είναι η απόδοσις της Κύπρου, εκεί όπου το εθνικόν των κυπρίων αίσθημα υπηγόρευεν εις την φυσικήν αυτών Μητέρα, την Ελλάδα.

Ηγωνίσθη και τότε, όπως και ύστερον, ο ελληνικός κυπριακός λαός διά την απόκτησιν της ελευθερίας του. Ελαβε μέρος εις παγκοσμίους πολέμους υπέρ της Ελευθερίας και της Δικαιοσύνης, ως διεκήρυττον οι ισχυροί της γης και απροσμετρήτους προσέφερε θυσίας με την ελπίδα ότι αι θυσίαι του εις αίμα και υλικά αγαθά, θα δικαιωθώσι διά της παροχής και εις αυτόν της ελευθερίας του. Πλην ματαίως, τα πραγματικά ή υποθετικά συμφέροντα και οι φίλαυτοι υπολογισμοί της κρατούσης δυνάμεως δεν επέτρεψαν την αναγνώρισιν των θυσιών του και την απόδοσιν εις αυτόν δικαιοσύνης.

Και συνεχίζει έκτοτε ο ελληνικός κυπριακός λαός να τρώγη τον πικρόν άρτον της δουλείας χωρίς όμως ουδέ επί στιγμήν να υποκύψη εις τας πιέσεις και τας δελεαστικές προσφοράς του Κυριάρχου και να γίνη επιλήσμων των εθνικών του παραδόσεων και της ελληνικής καταγωγής του. Ασίγαστος δεν παραμένει πάντοτε ο πόθος του διά την ένωσιν του με την ελληνικήν Μητέρα και ο αδιάκοπος και άνευ

συμβιβασμών ο αγών του δι' αυτήν. Οσο μάλλον η πικρία της δουλειας πληροί την καρδίαν του, τοσούτω και η δίψα της ελευθερίας φρύγει τα χείλη του και ο πόθος δι' αυτήν χαλυβδώνει την θέλησιν του.

Ελληνικέ Λαέ της υποδούλου Κύπρου,

Η σημερινή επέτειος καθ' ην αμεσώτερον επεκάθησεν επί του τραχήλου μας ο δουλικός ζυγός ουδέν άλλο είναι δι' ημάς ειμή μία αλγεινή υπόμνησις της παρατεινομένης δουλείας μας. Εις εποχήν καθ' ην εξαγγέλλονται ανά τα πέρατα της υψηλίου αι αρχαί περί ελευθερίας και αυτοδιαθέσεως των λαών, ημείς εξακολουθούμεν να παραμένωμεν δούλοι και η δικαιοσύνη μας αξιώσις δι' ένωσιν περιφρονείται και απορρίπτεται υπό της φιλελευθέρας Αγγλίας, αν κυρίαρχος της Νήσου μας δεν ήτο η Αγγλία, ασφαλώς προ πολλού θα είμεθα ελεύθεροι. Οπως ελεύθεροι είναι όλα αι άλλα ελληνικαί νήσοι, διά τούτο η επέτειος αύτη είναι δι' ημάς ημέρα αποφράς και εθνικού πένθους, εις ένδειξιν δε τούτου μεσίστιον ας αναρτήσωμεν την κυανόλευκον, διά να μας υπενθυμίζη μεν την παρά πάντα νόμον ηθικής και δικαίου παράτασιν της δουλείας μας, αλλά και διά να μας δίδη την ελπίδα προσεχούς εθνικής απολυτρώσεως και να στηρίζη τας καρδίας μας δι' ένα άκαμπτον υπέρ της ενώσεως αγώνα.

Απαρασάλευτος έστω ημών η πίστις ότι συντόμως θα αναστείλη και η ημέρα της εθνικής χαράς.

Ζήτω η Μεγάλη ημών Μητέρα Ελλάς.

Ζήτω η μετ' αυτής ένωσις

Διάπυρος ευχέτης προς κύριον

+ Ο Κύπρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Εν τη Ι. Αρχιεπισκοπή Κύπρου τη 5η Νοεμβρίου 1950".

Η ανταπόκριση του λαού ήταν άμεση. Ολοι τοποθέτησαν σε κάθε γωνιά του νησιού μεσίστιες τις σημαίες τους, που συνήθιζαν να τοποθετούν έξω από τα σπιτια τους, κατά τις διάφορες εθνικές γιορτές, λες και πενθούσε όλη η Κύπρος.

Την ίδια μέρα ο Μακάριος μίλησε και στον ιερό

ναό Φανερωμένης και κάλεσε τους κυπρίους στις επάλξεις:

"Ας χαλκεύσωμεν κατά τη σημερινή αποφράδα ημέραν τη θέλησιν μας όπως απαλλαγώμεν της δουλείας μας και ας παραμερίσωμεν κάθε εμπόδιον χωρίς να λυγίσωμεν ποτέ, παραμένοντες εις τας επάλξεις του αγώνος μας μέχρις ότου εις τον Κυπριακόν ορίζοντα ροδίση το φως της ελευθερίας. Ο Γλάδστων είπεν ότι ολίγοι είναι οι άνθρωποι, οι οποίοι είναι τόσον εξηχρειωμένοι, ώστε να ανέχωνται να κυβερνώνται υπό αλλοφύλων. Ημείς δεν είμεθα εξηχρειωμένοι. Εχομεν εθνικήν ελληνικήν συνείδησιν και αξιούμεν την ένωσιν με την Ελλάδα. Ας παρακαλέσωμεν τον θεόν όπως αυτή η ημέρα είναι η τελευταία εις το ημερολόγιον του μαρτυρίου μας".

Ο Αρχιεπίσκοπος ήταν πολύ συγκρατημένος σε εσωτερικές αλλαγές τον πρώτο μήνα της θητείας του στον αρχιεπισκοπικό θρόνο, εν αναμονή της επιστροφής της Πρεσβείας της Εθναρχίας που είχε σταλεί στην Ελλάδα, την Αγγλίαν και τον ΟΗΕ με επικεφαλής τον Μητροπολίτη Κερύνειας.

Ομως δεν παρέλειψε, γνωρίζοντας ότι θα είχε τη σύμφωνη γνώμη και εκείνου, να απαντήσει στον Πατριάρχη Μόσχας που τον είχε καλέσει να καταδικάσει την φιλοπόλεμη τακτική της Δύσης.

Στην απάντηση του ο Μακάριος αρνείτο να προβεί σε μια τέτοια ενέργεια και τόνιζε μάλιστα ότι φιλοπόλεμες δεν ήταν οι δυτικές χώρες, αλλά η Σοβιετική Ένωση.

Με τον τρόπο αυτό ο Μακάριος ξεκαθάριζε ότι θα ακολουθούσε την πολιτική των προκατόχων του έναντι της Ανατολής παραμένοντας στο δυτικό στρατόπεδο.

Ανέφερε ο Μακάριος στην επιστολή του στις **22** Νοεμβρίου **1950**, στον Πατριάρχη Μόσχας που ήταν σε απάντηση επιστολής του ιδίου υπό ημερομηνία **5** Αυγούστου, **1950**:

" Μακαριώτατε Πατριάρχα Μόσχας και πάσης Ρωσσίας,

Εν Χριστώ τω θεώ λίαν αγαπητέ και

περισπούδαστε αδελφέ και συλλειτουργέ ημών κύριε
Αλέξιε,

Την Ημετέραν γερασμίαν Μακαριότητα αδελφικώς
εν Κυρίω κατασπαζόμενοι υπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Εγενόμεθα κάτοχοι της προς τους χριστιανούς
παντός του κόσμου από **5 Αυγούστου 1950** " Εκκλήσεως
των Προεστώτων Εκκλησιών Ρωσικής, Γεωργιανής και
Αρμενικής" διαβιβασθείσης και υμίν διά του
Μητροπολίτου Κρουτίσσης και Κολομένης Νικολάου.

Διά του κοινού αυτών τούτου εγγράφου οι
εκκλησιαστικοί αρχηγοί Ρωσσίας, Γεωργίας και
Αρμενίας καταγγέλλουσι τους ιδεολογικώς και ως
προς τας συνθήκας και τας μεθόδους της κρατικής
λειτουργίας και τους σκοπούς εν γένει του Κράτους
αντιθέτους προς την Σοβιετικήν Ένωσιν λαούς ως
εχθρούς της ειρήνης, ως εντατικώς
παρασκευαζομένους προς πόλεμον, ως αγωνιζομένους
μεν ίνα επιβάλωσι την θέλησιν αυτών εις άλλους
ειρηνοφίλους λαούς, προσπαθούντας δ' ίνα
συγκαλύψωσι τας προθέσεις αυτών δι' ευρέων σχεδίων
δήθεν αμυντικών συμμαχιών, καλούσι δε σύμπαντα τον
χριστιανικόν κόσμον εις κοινόν αγώνα υπέρ της
ειρήνης και υποδεικνύουσιν, ότι δέον ίνα
ανυπερθέτως καταδικασθή η χρήσις του ατομικού
όπλου και ανακηρυχθή ως πολεμικός εγκληματίας η
κυβέρνησις εκείνη, ήτις πρώτη θα εποιείτο χρήσιν
του ατομικού όπλου.

Περιττόν και ειπείν, ότι της πανσέμνου και
μυρίων αγαθών πλουτοδότιδος ειρήνης ουδέν εν
ανθρώποις κρείττον και ποθεινότερον χρήμα απέφυγε.
Ταύτην μέγιστον αγαθόν τοις εαυτού μαθηταίς
εδωρήσατο ο κύριος " ειρήνην ειπών, αφήμι υμίν
ειρήνην την εμήν δίδωμι υμίν". Εξόχως δ' εμακάρισεν ο
σωτήρ του κόσμου τους ποιούντας ειρήνην "Μακαριοι,
είπεν, οι ειρηνοποιοί ότι αυτοί υιοί Θεού
κληθήσονται".

Διά δη και οι κατ' Ανατολάς Ορθόδοξοι
Εκκλησίαι μεμνημένοι της ψαλμικής παραινέσεως
"ζήτησον ειρήνην και δίωξον αυτήν" διηνεκώς δέονται

του πανοικτίρμονος Θεού, όπως την ειρήνην αυτού επικαταπέμπτη επί την γην. Καθ' εκάστης αὐται και κατ' επανάληψιν εν τοις ιερουργίαις και προσευχαίς δεήσεις προς κύριον να απέμπουσιν "υπέρ της ειρήνης και σύμπαντος κόσμου".

Εύδηλον άρα όσον αγαστή και αξία παντός επαίνου η προσπάθεια προς αποσόβησιν των πολέμων μεταξύ των ανθρώπων και επικράτησιν επί της γης της ευλογής και πάντα νουν υπερεχούχης ειρήνης του Θεού.

Αλλά τίνες εισί πράγματι οι τους πολέμους παρασκευάζοντες και υποθάλλοντες και τα πάντα ποιούντες ίνα την ειρήνην διαταράξωσι και εις νέους ανεπανορθώτους βυθίσωσι την ανθρωπότητα συμφοράς και αυτοί τούτο τον όλεθρον αυτής επενέγκωσι παρ' οίς και δέον ίνα ασκηθή πίεσις προς μεταβολήν γνώμης και διαθέσεως, ώστε να αποκηρύξωσι την έχθραν και το μίσος και αφήσωσι τας επιβουλάς και τους πολέμους εγκολπώθωσι δε την ειρήνην και εις τα έργα της ειρήνης αφοσιωθώσι;

Αμερολήπτως των πραγμάτων εξεταζομένων ευρίσκονται πόρρω της πραγματικότητος όντες και αβάσιμοι οι εν τω εγγράφω υμών διατυπούμενοι ισχυρισμοί. Οικτρώς παρεμηνεύονται η υπό Μεγάλης και Κραταιάς δυνάμεως εις λαούς οίονομικώς πάσχοντας εν τω χριστιανικώ πνεύματι της πανανθρωπίνης αδελφότητος και αλληλεγγύης παρερχομένη υλική βοήθεια και αι υπό την αιγίδα ταύτης συναπτόμεναί πράγματι αμυντικάί αποτρεπτικάί συμμαχίαί.

Ηλίου φαινότερον τυγχάνει ότι αλλαχού έχει το κέντρον αυτής η όλη ολεθρία ενέργεια προς διατάραξιν της ειρήνης και πρόκλησιν πολεμικών συρράξεων μεταξύ των λαών, εκεί δέον ίνα στραφή και συγκεντρωθή η όλη προσοχή και η μεγάλη και ιστορίαν μεστή ηρωϊκών αγώνων ευσεβείας έχουσα Εκκλησία της Ρωσίας υφίστην θα παρείχε τω κόσμω υπηρεσίαν, εάν συνετέλει καθ' όσον αυτή τυγχάνει δυνατόν, ίνα ασπασθή πολιτικήν ειρήνης η χώρα εκείνη, ήτις ζητούσα ίνα επιβάλη εφ' όλου του κόσμου την

υλιστικήν και αντιχριστιανικήν αυτής ιδεολογίαν και προς τούτο εις απόκτησιν πολεμικής και στρατιωτικής υπεροπλίας απάσας αυτής τας δυνάμεις διευθύνουσα απέβη εστία υποκινήσεως ταραχών και πολέμων εν πάσαις ταις ηπείροις της γης, αποτελούσα διαρκή απειλή κατά της τιμαλφούς ειρήνης του κόσμου.

Ως προς το ατομικόν όπλον, έστω βεβαία η Υμετέρα Μακαριότης, ότι τούτο ευρισκόμενον εν αις ευρίσκεται χερσί, ουδέποτε θα χρησιμεύση προς αποκλήτους επιθέσεις και κατακτητικούς σκοπούς, πράγματι δ' ως τα πράγματα αδιαψεύστως μαρτυρούσι, εμφανίζεται τούτο ως αποσοβητής του πολέμου, ως φύλαξ και προστάτης της ειρήνης, ως πραγματική ταύτης εγγύησις.

Ουκ αφιστάμεθα της αληθείας λέγοντες ότι φορείς φιλοπολέμου πνεύματος, διαρκώς προς πολέμους κατακτητικούς εξοπλιζόμενοι και προς διέγερσιν ταραχών και υποκίνησιν πολέμων πανταχού της οικουμένης πάσαν αυτών την σκέψιν και την ενέργειαν κατευθύνοντες εισίν οι λαοί εκείνοι, ους θεωρείτε και χαρακτηρίζετε ως ειρηνοφίλους. Η περί του αντιθέτου αντίληψις της υμετέρας Μακαριότητος οφείλεται εις το θλιβερόν γεγονός ότι οι λαοί της Σοβιετικής Ενώσεως, και των από ταύτης εξαρτωμένων χωρών διατελούσιν εν απομαμονώσει από του κόσμου, αγνοούντες τα εκτός αυτών συμβαίνοντα και γνωρίζοντες ταύτα μόνον εκ παραπεποιημένων και προς την αλήθεια αντικειμένων πληροφοριών, μεταδιδομένων εις αυτούς υπό Τύπου και ραδιοφώνου, υπό τον μάλλον αυστηρόν κρατικόν έλεγχον τελούντων.

Πριν ή κατακλείσωμεν τον λόγον, οφείλομεν ίνα διλαδέλφως παρατηρήσωμεν ότι κατά της απ' αρχής κρατήσασαν τάξιν, περί ζητημάτων γενικωτέρου εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος η πρωτοβουλία ανήκει τη Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, πρωτοθρόνω εν τω συστήματι των Ορθοδόξων Εκκλησιών και ότι συνεπώς περί ζητήματος, όπερ έχει υπόθεσιν το έγγραφον των τριών Πατριαρχών πράγματι εξαιρετικού διά την

Εκκλησίαν και την όλην ανθρωπότητα ενδιαφέροντος έδει ίνα η Υμετέρα γερασμία μακαριότης επικοινωνήση μετά του Προκαθημένου της Μεγάλης του Χριστού εκκλησίας και δ' αυτού υποβάλη τούτο τη μελέτη των Αγίων Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών.

Επί δε τούτοις θερμάς ποιούμενοι προς τον Κύριον ευχάς υπέρ της υμετέρας Μακαριότητος και ης προΐσταται Αγίας Εκκλησίας και φιλήματι Αγίω και άύθις αυτή κατασπαζόμενοι

Διατελούμεν

Της Υμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
όλως προθύμως εν χριστώ αδελφός

+Ο ΚΥΠΡΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΣ

τη Ι. Αρχιεπισκοπή Κύπρου

τη 22ας Νοεμβρίου, 1950".